



אחרי שכל הכוחות ברחו או נסוגו, והיא חיפתה על נסיגת אחורני הלוחמים. אבנרי, שהשתייך לכיתה זו, צילם את כל מהלך הקרב הזה במצלמת-קופסה פשוטה. הוא תיאר את הקרב בפרוטרוט בספר **בשדות פלשת** 1948. מפקדו בקרב היה יובל נאמן, אז סג"ד.

הקרב הראשון: מול קאוקג'י

בשיא הקרב הראשון על לטרון. חוליית-המיקלע בתמונה היא האחרונה שנשארה בשדה, תמונה זו צולמה על ידי אורי אבנרי

הלה היה נוקשה ביותר ולא גיאות לזיו מעמדתו, למרות שהמצב היה ידוע לו שלמה אין מכשירי קשר, ואין אימון לכל אנשיו).

לבטוף אמר שמיר: אם זאת ההוראה שלך — אני אבצע אותה!
"ידין כעם על שמיר מכיוון ש- סבר כי לא הציג את העובדות במידה מספקת כפי שדרשו הנסיי בות.

חטיבה 7. גם כיום, קשה לארגן חטיבה לקרב תוך שבוע ימים.
 ידן קיבל ידיעות מוקדמות על המתרחש בחולדה. במשך 7 שעות של שהות במקום חשכו עיניו, והוא הבין שהחטיבה טרם התארגנה, ושתבוא עליה שואה. הוא פנה לשלמה שמיר, מפקד החטיבה, ואמר לו: בוא ונגיד לבן-גוריון שזה לא הולך... נביא בינתיים עוד כוחות, ואז נראה..."
 שמיר קיבל בעיקרון את עמדת ייגאל

הרצוג הובא למערך הפיקוד של יוצאי-הצבא-הבריטי בחטיבה 7. הוא היה קצין בריטי נוסף, ושימש עד לאותו רגע כראש מחלקת-הביטחון של הסוכנות היהודית בירושלים. הרצוג הוטס מירושלים הנצורה במטוס פיפ"ר. כאשר הגיע לשפלה, נפגש עם בן-גוריון ומסר לו את נוסח המיברק של רבני העיר העתיקה. הוא מסר דיווח מדאיג על המצב בעיר, על מצבי-הרוח הירוד בה, על המחסור באוכל (לחם לעוד שבועיים), ובעיקר: יש הרבה רודפי

גדוד משוריין של הפלמ"ח. גם מפקדו היה זה היו יוצאי-פלמ"ח, ומפקדו היה צבי זמיר (מאוחר יותר אלוף, ראש מה"ד, אלוף פיקוד-הדרום וראש "המוסד").
 ב-17 במאי החליט שלמה שמיר למנות את חברו לבריגדה, חיים לסקוב, במקומו של זמיר כמפקד גדוד 73. אנשי הפלמ"ח בגדוד לא השלימו עם החילופים בפיקוד ושיגרו שליחים למטה הפלמ"ח. אחרי סידרה של מגעים, הודיע זמיר ללסקוב כי הוא פורש מתפקידו, ומפנהו ללסקוב.

האלוף שמיר משקיע „גוויות" * חיים לסקוב רוצה למות בשדות

לטרון ומעליל „עלילות דם" על יעקב פרי * בן-גוריון: צריך

לירות ביגאל אלון * ישראל בר משכתב היסטוריה עבור בן-גוריון

„לימים הסתבר, כי תחושתו של ידן היתה נכונה. אישר זאת שמיר עצמו, שבראיון לסופר מיכאל ברוזהר סיפר כי הודה עם שיקוליו של בן-גוריון ואף תקף את ידן: „לא היתה לידין זכות לבקש ממני להכשיל את רצונו של בן-גוריון. הוא לא תפס את הבעיה. כי הוא היה שבוי בתוך מערכת המושגים הצבאיים שלו... אילו הייתי מסרב... הייתי מבצע את החבלה החמורה ביותר בזמן מילחמה בראש-מדינה..."

ומעיר עליך יצחקי: „מנהיג האומה אומר, אז משקיעים מאות הרזגים ועושים את רצון המנהיג, וזאת בניגוד לדעת המפקד הישיר עניו. כך קיבז שמיר את דעת בן-גוריון לדעת בכך מחיר."

כך יצאה חטיבה 7 לקרב, כאשר היא אינה מוכנה לכך מהבחינות היסודיות ביותר. לחלק ניכר של החיילים לא היה חגור, או שהם לא ידעו להשתמש בו. לכל שמונה חיילים היתה מימיה אחת, ואכן, ביום-הקרב, לקראת הצהריים, שרר בעמק-איילון חום של יותר מ-35 מעלות, ואחוז הלחות היה 38.
 רוב חיילי החטיבה יצאו לקרב מבלי שהיו כשירים והשתתף בו, הן בציווד והן בכושרה-החמימה של-הם.

גדוד מצויין של צברים

אל חיילי חטיבה 7 צורף גדוד 32, שנועד לשאת בעיקר מעמסת-הקרב. גדוד זה היה מורכב מביניה-השרון, והוא נועד

ידן, על המיפגש בין מח"ט 7 ובן-גוריון כותב יצחקי:
 „בינתיים נקרא מח"ט 7, שלמה שמיר, לבן-גוריון, כדי לעבד איתו אישית את פרטי המיבצע. לפני כן נפגש עם ייגאל ידן, שניהל עימו שיחה נוקבת, ושהסביר לו את האחריות העצומה המוטלת עליו: „בן-גוריון יקרא לך, והכל תלוי בך ובהחלטתך. אני מציע לך שתשקול יפה יפה מה תענה לו."

„שמיר, ידע את כל הקשיים, פירט והדגיש אותם בשיחתו עם בן-גוריון. אך

שלום. (כלומר: מעדיפים כניעה), הלוי הציג לשם כך על אביו, הרב הראשי איזניק הלוי הרצוג.

דיווח פסימי זה של חיים הרצוג עזר לדחות את בן-גוריון לשי-גור חטיבה 7 לקרב בלטרון.

שמיר „בוגד" בידן

ידן, שהיה מלא חששות לגבי הסיכויים להצליח בקרב בלטרון, טס לתורשת חול-דה כדי לבחון במו עיניו את התארגנות

במאמר שפירסם לסקוב, שנים מאוחר יותר, הוא ציין: „קבלת הפיקוד על גדוד החרמ"ש היתה מותנית בהסכמת מטה הפלמ"ח. לולא התערבות האלוף צבי זמיר, שהיה לפני מפקד הגדוד, ספק אם הייתי נעשה מפקד של גדוד זה..."
 אבל זמיר לא העביר את הפיקוד לל-קוב בלב שלם. והוא כתב על-כך בחלק ב' של ספר הפלמ"ח: „בגדוד נקבעו מיד אורח-החיי, נוהג ומישטר אחרים, שלא כבפלמ"ח. הלוחמים, שהיו רגילים בפלמ"ח ליוזמה ולאחריות בכל הדרגות — הוגד להם שעליהם להיות, אנשי-מיקצוע, ממלי אי פקודות בלבד". הדבר הביא לזעזוע קשה מאוד. האנשים לא אבו להשלים עם ניתוקם מהפלמ"ח ועם שבירת מסורתם המפוארת ונסיגתם כפלמ"חאים."
 ניהוגו של לסקוב את הגדוד לא נראה דחויים ודמפסקרים הזויים טרם שבו. אחרי הקרב בלטרון הם טענו כי ניהוגו של לסקוב הוא גרוע ביותר, ובהזדמנות הראשונה, אחרי הקרבות, ערקו רוב אנשי הפלמ"ח מהגדוד, והצטרפו מחדש לגדוד הישישי של הפלמ"ח.

הפרשן והמרגיע

גישתו של בן-גוריון לעניין לטרון היתה כפיתית.
 אספק חדש ומקורי לכך מגלה אריה יצחקי, כאשר הוא מנתח את חלקו של חיים הרצוג (מי שמאוחר יותר היה אלוף ומפקד חיל-המודיעין, ובמלחמת 67' ו' 73' התפרסם כפרשן המרגיע את העם).

אורי אבנרי: פאניקה בלטרון

אחד מתיאורי הקרב בלטרון ב-12 במאי 1948, המצוטטים בספר „לטרון" הוא תיאורו של עורך „העולם הזה" אורי אבנרי (העולם הזה 1895) שפורסם אחרי פרוץ מלחמת יום-הכיפורים:

...הייתי פעם עד למחזה גורא כזה. בקרב הראשון על לטרון נגד צבא קאוקג'י, בראשית מאי 1948, הייתי שייך למחלקה שעליה הוטל להתמקם בגיבעה בודדה, לאבטחת האגף המזרחי של הכוח העיקרי. כוח עיקרי זה נשבר תחת אש התותחים של קאוקג'י — התותחים הראשונים שבהם נתקלנו בשדה-הקרב.

המחלקה שלי לא נתגלתה כלל לאוייב — וכך ראינו, כאילו מן היציע, את המחזה המחריד של מאות חיילים, הבורחים על נפשם בכיוון לבסיס-היציאה שלנו, חולדה הערבית.

התותחים הערביים לא הפגינו את הכוח עצמו אלא את השדה הפתוח שמאחוריהם. קשה היה לנו להאמין למראה עינינו: מאות חיילים אחוזי-פאניקה רצו אל תוך השדה המופגז, שהפריד בינם ובין בסיסם הרחוק. הם רצו בקומה זקופה בין הפגזים ונהרגו. עשרות אנשים נקטלו כך לגנדי עיני. איש מהם לא היה צריך למות. אילו שלטו בעצמם, יכלו להתארגן לנסיגה מסודרת. לעקוף את השטח המופגז, ולהגיע הביתה בשלום — כפי שעשינו אנחנו לאחר מכן.